

Oponentský Posudek diplomové práce Veroniky Kratochvílové Konceptualizace lásky v
textech české populární hudby (Jazykový obraz lásky v textech skupiny Lucie)

Předložená diplomová práce se věnuje dílčí tematice z oblasti kognitivní lingvistiky – konceptualizaci pojmu láska v češtině a jejímu jazykovému obrazu v písňových textech vybrané skupiny české populární hudby.

Autorka se drží jasně zvolených teoretických postulátů a metodických postupů americké a polské kognitivní lingvistiky. Ty jsou poměrně obsírně až detailně v práci představeny a vymezeny (viz 2. a 3. kapitola o kontextu kognitivní lingvistiky a konceptuální metafoře, s. 18–41). Rozsah této převážně teoretické části je však v nepoměru s poměrně skromnou aplikací této kognitivnělingvistické metodiky a zejména s chudou interpretací vlastního jazykového materiálu (v 5. kapitole, s. 56–70). Té předchází přehled lexikografického zpracování lexému *láska*, včetně příkladů z frazeologie – a to pouze frazeologie zachycené ve slovnících. Přínosný by možná byl pokus zařadit a konfrontovat aktualizace příslušné frazeologie v dnešní (běžné) komunikaci, k nimž jistě dochází. – V této souvislosti kladu (pro zajímavost) dvě otázky:

- 1) Proč je konceptualizace lásky posuzována vedle písňových textů jen/právě ve frazeologii?
- 2) Proč je kognitivisticky chápaný pojem láska demonstrován na jazykovém materiálu písňových textů uměleckých, nikoliv lidových? Či lépe: Je konceptualizace lásky v uměleckých textech obdobná jako v textech lidových?

Diplomová práce V. Kratochvílové má promyšlenou kompoziční výstavbu, její text je zpracován přehledně, kapitoly jsou hierarchicky členěny pomocí desetinného třídění. Dělení textu do jednotlivých kapitol a podkapitol však často vede k poněkud násilné segmentaci obsahu, místy jsem postrádala obsahovou návaznost, a to mnohdy i uvnitř kapitol či podkapitol. V textu se převážně konstatují a prezentují dílčí poznatky a málo se vyvozují souvislosti, zcela chybí vlastní názory a hodnocení. Zvolená tematika myslím nabízí širší záběry a je škoda, že toho autorka nevyužila (srov. i celkový rozsah práce – 73 stran včetně závěru). Možná i rozsáhlejší odborná literatura by autorce poskytla širší inspiraci.

I když je práce teoreticky a metodologicky založena na principech kognitivní lingvistiky a jejím cílem je charakterizovat jazykový obraz pojmu láska, očekávala bych v jazykové práci širší využití jazykového materiálu, detailnější analýzu fungování jazykových prostředků v textech, posouzení jejich podílu na utváření tohoto obrazu (viz např. klíčové lexémy vztahující se k pojmu láska). V návaznosti na takovou analýzu by jistě bylo možné zamýšlet se hlouběji nejen nad způsoby a prostředky konceptualizace obsahu, ale také např. nad tím, jak

koresponduje předkládaný obraz lásky s jejím obrazem u předpokládaných posluchačů analyzovaných písňových textů, pokusit se vyvodit, co vypovídá takový obraz o současném světě, o současném člověku a jeho reflexích lásky apod. V práci převažují informace či poučení, a to zejména nejazykové, široce kulturní, místy i faktografické údaje nad vlastními postřehy a zjištěními jazykovými.

V práci jsem dále postrádala přesnější charakteristiku excerpovaného materiálu – spolu s počtem písňových textů (autorka jich uvádí přes 80) a seznamem písňových alb skupiny Lucie bych také uvítala např. informaci o kvantitativním zastoupení milostné tematiky (téma láska) v těchto písňových textech – kolik procent tvoří milostné písně v tvorbě skupiny, zda je v nich láska (vždy) dominantní, nebo sekundární téma, zda se objevuje v titulech písní, příp. jak často apod.

Diplomová práce V. Kratochvílové má dobrou jazykovou úroveň, narazila jsem jen na drobné formální nedostatky (vyznačila jsem je v rukopisu práce), mezi něž patří zejména nedostatky v interpunkci, zejména (ne)oddělování vedlejších vět (viz např. s. 7, 27, 34, 35, 40, 48). Na s. 15 je opakovaně užit nesprávný tvar osobního zájmena *ono* v akuzativu (*za něž* místo správného *za něž*). Autorka formuluje vesměs srozumitelně a jasně, i když místy poněkud obecně. Tak např. na s. 8 by bylo vhodné a užitečné upřesnit a konkretizovat formulování postupu a cíle práce ve větě: *Lexém láska budeme zkoumat z lingvistického úhlu pohledu, s ohledem na některá mimojazyková hlediska, abychom jej uvedli do co nejširších souvislostí*. K poznámce na s. 49 o tom, že s lexémem *milost* sémanticky spíše koresponduje adjektivum *milostivý* (než *milostný*) pro doplnění odkazují na slovtvorný výklad v Mluvnici češtiny 1, 1986, s. 375 (adjektiva tvořená příponou *-ivý* charakterizují substance z hlediska jejich vnitřních znaků, odvozovací základy tvoří substantiva označující děje, stavy, vlastnosti) a s. 377 (zvláštní skupinka adjektiv se týká vnitřních pocitů a duševních hnutí, např. *šťastný, rozkošný, milostný*).

Závěr: Diplomová práce Veroniky Kratochvílové splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji jako dobrou.

doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.
oponentka práce

Praha 17. 1. 2013